

RECOMANDĂRI

propuse în cadrul mesei rotunde cu genericul: „**Tinerii pe piața forței de muncă**”

La etapa actuală când ocuparea forței de muncă este în proces de dezvoltare și influențată de consecințele crizei economico-financiare, o problemă importantă constituie ocuparea populației tinere. Se atestă o cerere de locuri de muncă din partea tinerilor, care va continua să crească odată cu numărul mare de absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și preuniversitar. Această cerere generează o concurență foarte mare pe piața forței de muncă, atât între tineri, cât și între persoanele mai în vârstă.

Consecințele crizei economice din ultimii ani și-au pus amprenta și asupra resurselor de muncă, fapt ce a dus la reducerea populației economic active, reducerea populației ocupate, în „favoarea” creșterii esențiale a numărului șomerilor. În prezent, caracteristicile specifice pieței forței de muncă din Republica Moldova sunt: scăderea populației, reducerea populației economic active, reducerea populației ocupate, reducerea locurilor de muncă, creșterea masivă a șomajului și migrației externe a populației apte de muncă, reîntoarcerea migranților de peste hotare pe piața forței de muncă autohtonă etc. Motivul principal ce a contribuit la reducerea activității economice a populației îl prezintă trecerea la categoria populației economic inactive, creșterea stabilă a căreia a fost înregistrată în ultimul an.

Analizând evoluția principalilor indicatori ocupaționali în Republica Moldova din ultimul deceniu, referitor la populația tânără, se observă că comportamentul tinerilor pe piața muncii se apropie tot mai mult de cel al tinerilor pe piața muncii din țările cu economie de piață. Astfel, pe parcursul ultimilor ani, numărul populației economic active și a celei ocupate în vârstă de 15-29 de ani s-a redus, respectiv, de la 388,4 mii și 334,3 mii persoane în anul 2000 până la 298,6 mii și 257,1 mii persoane în 2010. Reducerea dată a avut loc pe fundalul unei creșteri evidente a numărului populației totale în vârstă de 15-29 de ani de la 857,2 mii până la 970,9 mii persoane sau cu 13,3%. Din acest considerent, ratele de activitate și de ocupare pentru acest grup al populației au înregistrat reduceri și mai puternice – respectiv, de la 52,9% în anul 2009 până la 30,8% în anul 2010.

Una dintre cele mai grave probleme care se menține pe piața muncii este angajarea tinerilor, care se confruntă cu un risc mai sporit de a deveni șomer, comparativ cu alte grupuri ocupaționale. Rata șomajului în rândul tinerilor este 2-3 ori mai mare decât media pe țară. Potrivit datelor Organizației Internaționale a Muncii, rata șomajului a tinerilor în vârstă de 15-24 ani în lume, în anul 2010, a constituit 12,6% sau de 2,6 ori mai înaltă decât la populația adultă. În cazul

Republicii Moldova, rata șomajului la tinerii în vîrstă de 15-24 ani, în anul 2010, a constituit 17,8% sau s-a majorat de 2,4 ori comparativ cu anul 2009, iar în trimestrul I a.2011 acest indicator s-a majorat pînă la nivelul de 19,2%. Aceasta se datorează, în mare parte, pregătirii profesionale neadecvate exigențelor pieței muncii, numărul absolvenților cu studii superioare depășind cu mult pe cel al muncitorilor calificați, care se cer pe piața muncii. Acest fapt provoacă necesitatea promovării politicilor mai calitative pe piața forței de muncă din partea statului. Concomitent, șomajul în rândul tineretului se va afla tot mai insistent în vizorul instituțiilor guvernamentale care promovează politici pe piața muncii.

Tinerii, în special cei care încă nu au activat niciodată, se confruntă cu probleme majore în plasarea lor în câmpul muncii. Acest fapt are loc, deoarece majoritatea angajatorilor preferă să angajeze persoane care au deja o anumită experiență în muncă și o calificare profesională, fapt, ce reduce esențial șansele tinerilor de a obține un loc de muncă. Pe de altă parte, persoanele tinere nu acceptă salariile, precum și condițiile de muncă propuse de angajatori la începutul carierei lor profesionale, considerându-le ca fiind inferioare.

Un alt fenomen critic, cu care se confruntă tinerii în ziua de astăzi este emigrarea peste hotare, în căutarea unui loc de muncă bine plătit ori integrarea în familia stabilită cu traiul în străinătate. Tinerii cu capacități intelectuale deosebite preferă să facă o facultate în afara țării și, ulterior, să se stabilească cu traiul acolo. Numai în anul 2010 au plecat la muncă din țară 128,7 mii tineri, din ei 12,5% aveau studii superioare. Avînd în vedere că cca 30% din migranți reprezintă persoane în vîrstă sub 30 ani, absența în țară a acestora stopează procesele de reproducere a populației prin lipsa sau amânarea proceselor de natalitate și nupțialitate, erodarea institutului familiei, acest fapt contribuind la riscul demografic al migrației în afară de exodul creierilor și pierderea potențialului calitativ al forței de muncă.

În pofida tuturor dificultăților, tinerii rămân a fi unica resursă pentru prezentul și viitorul țării. O societate care nu este în stare să-și trateze tinerii ca pe o resursă, nu va avea multe șanse de a concura în cadrul economiei globale. Statul, trebuie să conștientizeze importanța rolului tinerilor în destinul țării, astfel, încât Guvernul să considere implementarea unei Strategii pentru tineret drept o prioritate a politicilor de stat.

Ținînd cont de importanța și actualitatea problemei abordate, în rezultatul discuțiilor și dezbaterilor pe marginea chestiunii în cauză participanții la masa rotundă au formulat un șir *de recomandări*, care necesită a fi luate în considerație:

- să fie introduse discipline în programele de studii ale școlilor medii și a liceelor ce ar oferi tinerilor posibilitatea de a obține aptitudini profesionale muncitorești (tractorști, lemnari, strungari, cusătorese etc.);
- să fie extinse prevederile ce țin de acordarea în primii 3 ani de activitate a unei locuințe gratuite, plata unei indemnizații unice în mărime de 30 mii lei etc. asupra tuturor categoriilor de absolvenți (conform legislației în vigoare beneficiază doar absolvenții instituțiilor superioare de învățământ finanțati din Bugetul de stat, medicii și profesorii, mediul rural);
- pentru a fi funcțională, de modificat legislația ce ține de stimularea angajatorilor care angajează absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior indiferent de sursele de finanțare a studiilor;
- să fie perfecționat mecanismul ce vizează implementarea prevederii referitoare la acordarea reducerilor la plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, acordate angajatorilor care încadrează tineri absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior;
- să fie sporit gradul de ocupare a forței de muncă tinere, prin atragerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii, în special, în localitățile rurale și după posibilitate, investiții gratuite;
- a elabora un mecanism privind stimularea tinerilor plecați la muncă în străinătate pentru revenirea în țară: de prevăzut creșterea salariilor prin perfecționarea sistemului existent de salarizare, aplicarea diferitor forme noi de salarizare ținând cont de experiența mondială, inclusiv europeană (sistem de beneficii, aplicarea pachetelor de acordare a serviciilor sociale, inclusiv pentru alimentația angajaților, facilități pentru inițierea afacerilor, formare/reformare profesională, facilități pentru familii). Pentru îmbunătățirea situației în domeniu, unica soluție constă în crearea condițiilor optime pentru a face mai atractivă rămânerea în țară a populației și, în special, a tineretului;
- de a extinde formele noi flexibile de ocupare a tineretului specifice economiei de piață, inclusiv sporirea protecției tinerilor în condițiile relațiilor de muncă.

Institutul de Economie, Finanțe și Statistică al AȘM, 9 iunie 2011